

MAKTENS MOSAIK

ENHET, SÄRART OCH SJÄLVBILD
I DET SVENSKA RIKET

red. Max Engman & Nils Erik Villstrand

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET I FINLAND, HELSINGFORS
BOKFÖRLAGET ATLANTIS, STOCKHOLM

2008

Innehåll

Förord 9

Nils Erik Villstrand:

Inledning. Makt och mångfald i en tidigmodern kontext 11

SAMMANFOGADE SÄRARTER

Peter Aronsson:

Enhet och särart. Regionernas roll
för kunskapsbildning och identitetsformering 39

Harald Gustafsson:

De överlappande pusslen. Om partikularistiska och
multietniska konglomeratstater i det tidigmoderna Europa 59

DEN OFULLGÅNGNA ENHETSSTATEN

Torbjörn Eng:

Svenska provinsvapen från Vasa till Bernadotte.
En heraldisk gestaltning av konglomeratväldet 77

Karl Bergman:

Erövrade danska provinser. Rum, erfarenhet och identitet 105

Kimmo Katajala:

Differentiering och unifiering.

Provinspolitiken vid det svenska rikets östgräns ca 1617–1809 141

Lennart Lundmark:

Från lappallmoge till primitiv subkultur.

Rikets syn på samerna fram till början av 1800-talet 165

Øystein Rian:

Norge i den oldenborgske staten. Om hvorfor det norske riket
ble et nordisk annerledesland 185

FINSKT I DET SVENSKA

Jonas Nordin:

Finland och riket. Formell och strukturell ojämlikhet 211

Juha Manninen:

Den finska nationen i det svenska riket. Daniel Juslenius
och Henrik Gabriel Porthans nationskonstruktioner 233

Petri Karonen:

De finska borgarna och begreppet ”Finland”. Om borgarståndet och
dess krav på ständertidens riksdagar 265

Christer Kuvaja:

Språkgräns – verklighet eller myt? Finskt och svenskt i
Norrbotten och östra Nyland under senare hälften av 1700-talet 285

Nils Erik Villstrand:
Skriftlighet med förhinder. Den svenska statsmaktens
kungörelser i finskspråkiga församlingar under 1700-talet 315

RIKSUPPLÖSNINGENS DIMENSIONER

Jan Samuelson:
Ett eller flera länder. Om de sociala nätverken
mellan Sverige och Finland under 1700- och 1800-talen 363

Åke Sandström:
Sökandet efter en ny svensk identitet.
Om svensk självsyn och synen på Finland 1808–1860 381

Johanna Wassholm:
Romantiskt ideal och politisk nödvändighet.
E. G. Ehrström och de språkliga konsekvenserna av 1809 403

Max Engman:
Den unge falkens flykt.
Brott och kontinuitet kring Finland 1809 421

Noter 437
Bildkällor 493
Författarpresentationer 494